

Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 – tavoitteena ikäkyvykäs Suomi

Ennusteiden mukaan iäkkäiden määrä erityisesti vanhimmissa ikäryhmissä kasvaa samalla kun lasten ja työikäisten määrä vähenee. Väestön ikääntymisestä seuraavat haasteet ovat monimutkaisia. Kansallisessa ikäohjelmassa määritellään yhteinen suunta ja keinot, joiden avulla asioita tarkastellaan poikkihallinnollisesti ja yli vaalikausien.

Väestön ikääntymisestä seuraaviin haasteisiin liittyvät pitkän aikavälin mitattavat vaikuttavuustavoitteet asetetaan vuoteen 2030. Hallituskausittain laaditaan toimenpideohjelma, jossa määritellään tarvittavat toimenpiteet ja arvioidaan niiden toteutumista suhteessa pitkän aikavälin tavoitteisiin. Tavoitteet asetetaan sellaisiksi, että niiden toteutumista on mahdollista seurata ja arvioida.

Teknologia tehokkaammin käyttöön iäkkäiden palveluihin

Tulevina vuosina ikääntyvä väestö on entistä tottuneempaa käyttämään teknologiaa, mikä mahdollistaa sekä nykyisten että uusien teknologioiden laajamittaisemman käytön. Ikäohjelmassa lähtökohtana on

tukea ja lisätä iäkkään henkilön itsemääräämisoikeutta ja omatoimisuutta, parantaa palveluja sekä kehittää henkilöstön työtä.

Teknologiaa voidaan hyödyntää iäkkäiden palveluissa ja ennalta ehkäisevässä toiminnassa monin eri tavoin. Etäteknologialla tavoitellaan parempaa saatavuutta terveys- ja hyvinvointipalveluissa, jotta mahdollisimman monet voivat osallistua toimintaan. Etäohjausta on käytetty onnistuneesti esimerkiksi lii-kunta-aktiivisuuden edistämiseen.

Teknologiaa voidaan hyödyntää myös osana asiakkaiden omahoitoa ja omaishoitajien tukea sekä henkilöstön työtehtäviä, hallinnollisia ja organisatorisia tehtäviä. Tunnistettuja hyödyntämisalueita ovat muun muassa henkilöstön työajan käytön tehostaminen, tiedonkulun parantaminen sekä logistiset ratkaisut.

Huomio henkilöstön hyvinvointiin ja iäkkäiden toimintakyvyn tukemiseen

Ikäihmisten palveluissa työskentelevän henkilöstön hyvinvointi, osaaminen ja saatavuus ovat isoja haas-

teita yhteiskunnassamme. Ikäohjelmassa edistetään vanhuspalvelutyön alan vetovoimaisuutta, työhyvinvointia ja työkykyä siten, että kehitetään valmentavaa johtamista, eettistä organisaatiokulttuuria ja työuran hallintaa sekä vahvistetaan tietopohjaa.

Ikäohjelman yhtenä tavoitteena on iäkkäiden toimintakyvyn kasvu ja ikäihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Elintapaohjauksen kohdistaminen muistisairauden riskissä oleville henkilöille on tärkeä ikääntyvien toimintakykyä ylläpitävä ja parantava toimenpide, joka toteutetaan osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskus -ohjelmaa.

Kotihoidon otetaan kansallisesti käyttöön akuuttihoidon, kuntoutuksen ja omaishoidon toimintamalleja, palvelujen ympärivuorokautista saatavuutta parannetaan ja toiminnanohjausta kehittämällä parannetaan henkilöstön joustavaa kohdentamista asiakkaiden palvelutarpeen mukaan. Kotihoidon kehittäminen toteutetaan osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystyökeskus -ohjelmaa.

Ikäystävällinen kunta on kaikille turvallinen

Ikäystävällisessä kunnassa on ikääntyneelle väestölle erilaisia asumisen vaihtoehtoja sekä esteettömiä ja turvallisia asuinympäristöjä, joissa otetaan huomioon erityisesti muistisairaiden tarpeet. Asunnon ja asuinolojen toimivuuden ja turvallisuuden arviointi hyvässä ajoin ennen vanhuusvuosia tukee kotona asumista

Lisätietoja:

Marjaana Pennanen, *projektipäällikkö*, p. 02951 63187
Satu Karppanen, *neuvotteleva virkamies*, p. 02951 63549
Seija Viljamaa, *erityisasiantuntija*, p. 02951 63609
etunimi.sukunimi@stm.fi

ja itsenäistä elämistä sekä pienentää riskejä esimerkiksi tapaturmiin.

Ikäystävälliset toimintamallit yhdistävät asumisen ja palvelut uudella tavalla. Lähtökohtana ikäohjelmassa on lisätä iäkkään väestön kotona asumisen mahdollisuuksia, ennakoita tulevia asumis- ja palvelutarpeita ja turvata laadukas hoito ja viihtyisä ympäristö niille, jotka tarvitsevat hoitoa ja huolenpitoa ympäri vuorokauden.

Vapaaehtoistoiminnan yhteiskunnallista merkitystä halutaan vahvistaa entisestään. Iäkkäiden parissa vapaaehtoisia toimii mm. liikuntaryhmien, ulkoiluporukoiden tai muiden harrastusryhmien vetäjinä tai digivälineiden ja -palveluiden neuvonnassa. Tavoitteena on, että julkinen sektori tunnistaa ja mahdollistaa vapaaehtoistoiminnan yhteiskuntaa, vapaaehtoisia ja vapaaehtoistyötä saavia hyödyttävällä tavalla.

Laatusuositus tukee ikäystävällisen yhteiskunnan rakentamista

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023 tavoitteena on mahdollistaa hyvä ikääntyminen sekä laadukkaat ja vaikuttavat palvelut niitä tarvitseville iäkkäille henkilöille. Ehdotetut toimet luovat pohjaa ikäystävälliselle yhteiskunnalle. Laatusuosituksen keskeiset aihealueet ovat yhteneväiset ikäohjelman vaikuttavuustavoitteiden kanssa.

